

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.21.244/2017/11.

A tanács tagjai: Dr. Molnár Ambrus a tanács elnöke, Dr. Madarász Anna előadó bíró, Dr. Magosi Szilvia bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Garai & Colnár Ügyvédi Iroda, ügyintéző: Dr. Garai Géza ügyvéd)

Az alperes:

Az alperes képviselője: Dr. Mogyorósi István ügyvéd

A per tárgya: díjfizetés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes (101. sorszám)

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.21.284/2016/9.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Fővárosi Törvényszék 3.P.21.848/2012/97.

Rendelkező rész

- A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.
- Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 317.500 (háromszáztizenhétezer-ötszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint térítsen meg az államnak felhívásra 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [1] A fizetési meghagyás kibocsátásával indult, ellentmondás folytán perré alakult ügyben 2010. december 23. napján előterjesztett, majd módosított keresetében a felperes elsődlegesen 2010 májusától az ítélethozatal napjáig havi 350.000 forint+áfa, ennek egyes részösszegei után minden hónap 21. napjától számított a régi Ptk. 301/A. § (2) bekezdése szerinti késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Amennyiben a bíróság az elsődleges kereseti kérelmét nem tartaná megalapozottnak, úgy 2021. április végéig még hátralévő időre kérte havi 350.000 forint+áfa, azaz 46.200.000 forint díj megfizetésére kötelezni az alperest.
- [2] Előadta, hogy létrehozott egy páclétechnológiát, ami szellemi termék, know-how. Ezt az alperes használta, ezért az alperessel 2005. november 18. napján „Megállapodás” címen szerződést kötött, melyben „érvénytelenítették” a közöttük 2001. május 2. napján létrejött pácléhasznosítási technológiák kidolgozására és alkalmazására vonatkozó „Együttműködési megállapodást”. A „Megállapodás” egyfajta teljesítésigazolásnak minősült. Ennek 2. pontjában a felek rögzítették, hogy az alperes által alkalmazott pácléfeldolgozó technológiák kifejlesztésében a felperes szerepet vállalt, melynek ellentételezéseként az alperes a 3. pontban foglalt díjfizetési kötelezettséget vállalt.

Erre a felek 2001. május 2. és 2021. április 30. napja közötti időszakot állapították meg havi fix díjas formában. Az alperes a díjfizetési kötelezettségének 2010 áprilisáig tett eleget, majd 2010. április 22. napján kelt irattal közölte, hogy a megállapodásban meghatározott feldolgozási technológiát már nem használja, így a technológia használati idejét lejártnak tekinti, a díj további fizetését megszünteti. Ezt követően a felek között iratváltás történt, melyben az alperes arra hivatkozott, hogy a „Megállapodás” 3. pontja szerint a díjfizetés a technológiák használati idejéig történik. A felperes pedig kifejtette, hogy a technológiák használati ideje nem az alperes páclé üzeme működésének időtartamához kötött, hanem a technológiák használati idejéhez, ami akár harmadik személyek által, harmadik személyek üzemében is történhet, ha azoknak az alperes a technológiákat átadta. Állította, hogy az alperes úti, a telephelyén épült pácléfeldolgozó üzeme működik. Emellett az alperes részére a technológiát még a „Megállapodás” megkötése előtt átadta, és e cég azt azóta használja. Egyébként is állította, hogy a „Megállapodást” a felek részéről aláíró személyek egyértelmű szándéka az volt, hogy húsz évig folyamatos díjfizetés történjen a felhasználás mértékétől függő díjazás helyett. Keresete jogszabályi hivatkozása a régi Ptk. 201. § (1) bekezdése volt.

- [3] Az alperesi védekezésben foglaltak alapján előadta, nincs relevanciája annak, hogy az „Együttműködési megállapodás” alapján pontosan mely technológia kifejlesztésében vett részt, mert igényét nem erre alapozza. Tagadta, hogy a „Megállapodás” semmis, illetve megtámadható lenne, ez utóbbi esetében az alperes a megtámadási határidőt el is mulasztotta. Állította, hogy ezeket a technológiákat használják, és bárhol valósul is meg a használat, az alperest fizetési kötelezettség terheli egészen addig, amíg bármilyen szinten foglalkozik pácléfeldolgozással, akkor ezt a közösen létrehozott technológia alkalmazásával teszi. A „Megállapodással” érintett technológia az „Eljárás cink és vas(II)kloridokat tartalmazó elegyek feldolgozására” című szabadalmi jelentés alapján képezte, illetve a „Cink szelektív eltávolítása vas(II)klorid oldatból Varion AT anioncserélő gyanta alkalmazásával” eljárást jelenti. Mivel az alperes a technológiákat a „Megállapodás” alapján a jövőben jogosult használni, a használat körébe tartozónak tekintendő, ha azokat vagy közülük bármelyiket átmenetileg nem használja, mert erről kizárólagosan maga jogosult dönteni. A „technológiák használati idejéig” megfogalmazás nem köthető az alperes azon döntéséhez, hogy mely technológiát mikor, meddig használ.
- [4] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy jogelődje 2001. május 2. napján „Együttműködési megállapodást” kötött a felperessel, melynek tárgya tüzhorganyzó üzemi kimerült páclevek feldolgozását lehetővé tevő technológia kidolgozása volt. Az alperes jogelődje arra vállalt kötelezettséget, hogy amennyiben megépül az együttműködés keretében kidolgozott technológiát alkalmazó üzem, együttműködési díjat fog fizetni a felperesnek az üzem működésének idejére, de legfeljebb húsz évig. 2005-ben a „Megállapodás” azért jött létre, mert a felperes vezérigazgatója folyamatosan peres eljárással fenyegetőzött, és ezt kívánta elkerülni, azonban a „Megállapodás” hemzseg a homályos, ellentmondásos, többféle értelmezési lehetőséget biztosító és jogilag értelmezhetetlen rendelkezéstől. A „Megállapodás” 1. pontja érvénytelenítette az „Együttműködési megállapodást”, ami jogilag csak úgy értelmezhető, hogy az a hatályát veszítette. Állította, hogy a „Megállapodásban” megfogalmazott feltételek a régi Ptk. 228. § (3) bekezdése okán semmisek, mert érthetetlenek és ellentmondók, de a felek azt az érvénytelen rész nélkül nem kötötték volna meg, így az egész szerződés érvénytelen a régi Ptk. 239. § (1) bekezdésére figyelemmel. A „Megállapodást” a régi Ptk. 200. § (2) bekezdése szerint is semmisnek minősítette jóerkölsbe ütközés okán. Állította, hogy a felperest terheli annak meghatározása, hogy milyen pácléfeldolgozási technológiára és milyen jogcímen alapít követelést. 2004. óta semmilyen formában nem használ olyan pácléfeldolgozási technológiát, amelyhez a felperesnek köze lenne. Olyan technológiáért kellene fizetnie, aminek létrehozásában tisztázatlan mértékű a felperes szerepvállalása, és amit az alperes nem is használ. Azért sem terheli fizetési kötelezettség, mert az a „Megállapodás” szerint a

technológiák használati idejére, de legfeljebb 2021. április 30. napjáig tartó időre szólt. Mivel a „Megállapodás” tárgyát képező technológiát már 2004-ben sem alkalmazta, de 2009-ben olyan mértékű átépítés történt, ami szintén alapot adott arra, hogy az alperes véget vessen az értelmetlen kifizetésnek. Állította, hogy a megállapodások egyike sem utal még csak közvetett módon sem olyan körülményre, ami alapján arra lehetne következtetni, hogy az alperest a technológia esetleges továbbadása esetén díjfizetési kötelezettség terhelné. A Zrt.-hez nincs köze, nincs tudomása arról, hogy milyen technológiát alkalmaz. 2011 júniusa óta a pácléüzem egyáltalán nem működik.

- [5] Nem vállalt hasznosítási kötelezettséget, csak azt, hogy a hasznosítás idejére, de nem tovább mint 2021. április 30. napjáig terheli a fizetés. Akkor sem terheli fizetési kötelezettség a „Megállapodás” szerint, ha olyan harmadik személynél vagy annak üzemében használják a tűzihorganyzó üzemi kimerült páclevék feldolgozását lehetővé tevő technológiát, akinek azt az alperes adta át. A „Megállapodás” kizárólag az alperes által alkalmazott technológiá(k)ról rendelkezik. Azt kell tehát vizsgálni, milyen technológia kialakításában vett részt a felperes, majd azt, hogy az alperes által alkalmazott technológia tartalmaz-e a felpereshez köthető elemet. Kérte a felperes kötelezését annak megjelölésére, miben áll a sajátjának állított technológia. Nyilatkozata szerint nincs olyan cég Magyarországon, akinek a felperes által konkrétan megjelölt két technológiát az alperes átadta volna. A Kft.-nek sem adott át pácléfeldolgozó technológiát. A „Megállapodás” alapján az alperest hasznosítási kötelezettség nem terhelte. A „Megállapodás” megfogalmazásával az volt a cél, hogy az alperest nem terhelje fizetési kötelezettség, ha a technológiát nem alkalmazza.

Az első- és másodfokú ítélet

- [6] A Fővárosi Törvényszék 2016. június 24. napján meghozott 3.P.21.848/2012/97. számú ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 600.000 forint perköltséget.
- [7] Ítélete jogi indoklásában a Pp. 3. § (1), (2), 213. § (1) bekezdésére és 215. §-ára alapozva rögzítette, hogy meg kellett állapítani a kérelmek helyes tartalmát, a jogvita kereteit.
- [8] A felperes a követelését a 2005. november 18. napján megkötött szerződésre alapította, és a bíróságnak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a szerződéssel a felek milyen tartalmú jogviszonyukat szabályozták (régí Ptk. 200. § (1) bekezdés), a per tárgyát képező szerződést minősítenie kellett mégpedig a tartalma alapján és az alapján, hogy a jogvita elbírálásakor a szerződésre milyen jogszabályok voltak irányadók. Ennek megítélését az elsőfokú bíróság nem tartotta problémamentesnek, mert a felek a szerződésbe foglalt némiképp homályos, nem kellően szakszerű nyilatkozatokat eltérően értelmezték. A szerződéses nyilatkozat értelmezését a régi Ptk. 207. § (1) bekezdése alapján végezte el, és ennek eredményeként nem osztotta a felperes álláspontját, miszerint e szerződés értelmezéséhez, a felek szerződési akaratának feltárásához szükségtelen az „Együtműködési megállapodást” vizsgálni, a két szerződés közötti összefüggést értékelni. Az elsőfokú bíróság szerint a második megállapodás tartalma az első értelmezéséből vezethető le. A 2001. május 2-i szerződést a felek „Együtműködési megállapodásként” jelölték meg. E szerződésnek a jogvita elbírálása szempontjából domináns komponensei a kutatási, fejlesztési szerződés elemeinek felelnek meg. Egy, a célkitűzésnek megfelelő technológia közös kidolgozását írták elő, és a felperes ebben való részvétele ellentételezését közreműködési díjként nevesítették.
- [9] A 2005. november 18-i szerződés, különösen annak 3.c) pontjában megfogalmazott rendelkezés értelmezése során a felek álláspontja eltért. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a 2., 3.a) és b) pont által szabályozott rész valójában egy teljesítésigazolást, elszámolást tartalmaz, de ez a megállapítás nem igaz a vita tárgyát képező 3.c) pontra. Az értelmezendő szerződési nyilatkozat a következő: 2. pontban a felek megállapítják, hogy az alperes által alkalmazott pácléfeldolgozó technológiák kifejlesztésében a felperes szerepet vállalt. A 3.c) pont pedig visszautalva erre a

megállapításra kimondta, e munka ellentételezéseként az alperes 2007. évtől kezdve 4.200.000 forint+áfa díjat fizet a felperesnek havi 350.000 forint+áfa részletekben. Az együttműködési díj fizetése 2006. január 1. napjával kezdődően a technológiák használati idejéig, de maximum 2021. április 30-ig fog történni. Az elsőfokú bíróság először a pácléfeldolgozó technológiák kitétel értelmezésével foglalkozott. Nem minden, hanem kizárólag a felperes által nevesített két technológia esetében találta vizsgálhatónak, hogy azok olyanok, amelyek fejlesztésében a felperes is „szerepet vállalt”. Ez a két technológia: a „cink szelektív eltávolítása a vas(II)klorid oldatból Varion AT anioncserélő gyanta alkalmazásával”, illetve az eljárás a cink- és vaskloridokat tartalmazó elegyek feldolgozására” cím alatt 2001. június 20-án benyújtott szabadalmi bejelentésben megfogalmazott műszaki megoldás.

- [10] A „Megállapodásban” kikötött díjazást a korábbi szerződés alapján közösen kifejlesztett pácléfeldolgozó technológiáknak alperes általi felhasználásának ellentételezéseként határozták meg. A kikötött díj lényegét tekintve licencdíj, amit a régi Ptk. 86. § (4), illetve 87. § (2) bekezdésében nevesített vagyoni értékű műszaki ismeretek és tapasztalatok hasznosításáért köteles a hasznosító megfizetni. Az együttműködési díjként nevesített összeg tartalmát tekintve felhasználási díj jellegű, ami a tényleges hasznosításhoz kapcsolódik, azt a hasznosító akkor köteles fizetni, ha felhasználja a meghatározott pácléfeldolgozó technológiát. Az elsőfokú bíróság egyetértett a felperes álláspontjával, miszerint olyan vagyoni értékű műszaki ismeretnek, mint a közösen kifejlesztett pácléfeldolgozó technológia hasznosításának nemcsak az minősül, ha az alperes maga használja, hanem az is, ha hasznosítását már részére engedélyezi. Az alperesnek a közreműködői díj megfizetésére irányuló kötelezettsége mindkét esetre fennáll.
- [11] Az alperes a „Megállapodás” alapján 2010 áprilisáig fizetett díjat. Megválaszolandó kérdés volt, hogy 2010 májusától terheli-e díjfizetési kötelezettség arra alapozva, hogy akár ő, akár az általa átadott engedély alapján a Zrt., illetve a Kft. hasznosította a felek által közösen kifejlesztett két technológia valamelyikét. A közösen kifejlesztett technológiát illetően a felperesi ügyvezető nyilatkozott az alperes által megfizetett összegeket illetően, emellett az alperes elismerő nyilatkozatát is figyelembe vette az elsőfokú bíróság.
- [12] A felperesnek a szakértői vizsgálatot illető ellenvetésével szemben az elsőfokú bíróság a Pp. 177. § (1) bekezdésére utalt. Annak dokumentálása után, hogy az alperes üzemében technológiaváltás történt, szükségessé vált annak vizsgálata, hogy a per tárgyát képező két technológia, illetőleg annak valamelyike eltér-e az alperes új - különösen az általa 2010 áprilisát követően használt - technológiától. A technológiák összevetéséhez különleges szakértelem szükséges, ami indokolta tette szakértő kirendelését. Nem fogadta el a felperesnek a szakértő kompetenciáját érintő kifogását, mert azt a szakértő igazolt végzettségén, tudományos munkásságán, szakmai területen folytatott gyakorlatán túl az általa készített kellően megindokolt szakvélemény sem tette megalapozottá.
- [13] A szakértő kifejtette, hogy a rendelkezésére bocsátott legkülönbözőbb technológiai leírásokban nem esik szó olyan technológiai lépésekről, amelyek a kémiai irodalomban ne lennének évtizedek óta ismertek, és ne fednék le azokat különböző szabadalmi leírásokban. A felperes által konkrétan megjelölt műszaki megoldásról a szakértő rögzítette, hogy az a cink egyfajta szelektív eltávolítását mutatja be adott típusú ioncserélő gyantán. Az alperes cink vegyületének Varion AT ioncserés elválasztásával nem foglalkozott, a célra más ioncserélő gyantát használt, és annak eluátumát nem használta fel a cink-vegyületek előállítására, hanem vas-cink-hidroxid hulladékként lerakóra juttatta. Az eljárásban nem használt ammónia vegyületeket a cinkmentesítési vagy egyéb gyártási folyamatokban. A szakértő összegzésként rögzítette, hogy a környezetvédelmi hatóság határozata és az azt lehetővé tevő új technológia igazolja, hogy az új üzem megépítésével 2009. szeptember 30. napjától az alperesnél már új technológia működött.
- [14] A Zrt. miskolci üzemében alkalmazott technológia kapcsán megfogalmazott felperesi igényt illetően az elsőfokú bíróság a szakértői vélemény beszerzését megelőzően a felperes által becsatolt, a Zrt.-nek a kimerült sósavas pácléregeneráló rendszer - technológiai műszaki leírás felzetű irata

megküldése mellett felhívta e gazdasági társaságot nyilatkozattételre, melynek vezérigazgatója két iratot is küldött a bíróságnak. Ezek lényegi tartalma, hogy a 2004. októberi átadással 2009. július 8. napjáig üzemeltetett sósavas pácoló üzemet azzal, hogy az utóbbi időponttól kezdve a berendezés üzemén kívül van. A Kft.-vel kapcsolatban is vizsgálni kellett, hogy a 2001 januárjában induló dunaújvárosi üzeme által alkalmazott technológia megegyezik-e a per tárgyát képező közösen kidolgozott technológiákkal. Az e körben kihallgatott tanúk (és) azt adták elő, hogy annak a technológiának, amire az üzem épült, semmi köze nincs ahhoz a technológiához, amelyiket az alperes tulajdonosa és a felperes ügyvezetője együtt dolgozott ki. Mindezen bizonyítékok alapján az elsőfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felperesnek a díjfizetésre irányuló követelése megalapozatlan.

- [15] A perköltségről szóló rendelkezését a Pp. 78. § (1) bekezdésével indokolta.
- [16] Az ítélet ellen a felperes fellebbezést, az alperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő.
- [17] A Fővárosi Ítéletábrá 2017. február 9. napján meghozott 8.Pf.21.284/2016/9. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és kötelezte a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 1.450.000 forint+áfa összegű ügyvédi munkadíjból és 150.000 forint szakértői díjból álló elsőfokú perköltséget, továbbá az államnak külön felhívásra 1.182.800 forint le nem rótt kereseti illetéket. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Kötelezte a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 500.000 forint+áfa összegű ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget. Rendelkezése szerint a felperes köteles a tárgyi illetékfeljegyzési jog miatt le nem rótt 2.500.000 forint fellebbezési illetéket és 40.000 forint csatlakozó fellebbezési illetéket az államnak külön felhívásra megfizetni.
- [18] A másodfokú bíróság rögzítette, hogy helyesen értékelte az elsőfokú bíróság, miszerint az alperest 2010 májusától nem terheli együttműködési díjfizetési kötelezettség. A keresetet elutasító érdemi döntéssel és annak indokaival mindenben egyetértett, kizárólag az alperes által megelőlegezett szakértői díj, a javára megítélt ügyvédi munkadíj, illetve a kereseti illeték kérdésében tartotta indokoltnak az ítélet részbeni megváltoztatását. Nem észlelt olyan lényeges eljárási szabálysértést, ami az eljárás megismétlését indokolná, az eljárás hossza, a bíróváltások nem olyan körülmények, amik erre okot adnának. Az indokolás hiányosságával kapcsolatos téves álláspontra pedig a másodfokú ítélet indokolása kitér.
- [19] A felperes pénzkövetelést érvényesített, így elengedhetetlen volt annak tisztázása, hogy mi alapján, milyen nagyságú fizetési kötelezettség terhelheti az alperest. Ezért megfelelően járt el az elsőfokú bíróság, amikor a felek eltérő jogi álláspontjára tekintettel a régi Ptk. 207. § (1) bekezdése alapján értelmezte a „Megállapodást”. Egyetértett azzal, hogy ez a szerződés csak a korábbi „Együttműködési megállapodással” együttesen értelmezhető, mert túl azon, hogy a későbbi szerződés 1. pontja visszautal a korábbi megállapodásra, de amennyiben ez a korábbi megállapodás figyelmen kívül marad, egyáltalán nem tárható fel, miért jár díj a felperesnek az alperestől az időben későbbi szerződés alapján. Az nem volt vitás, hogy a felperes nem meghatározott, már kész technológiát bocsátott az alperes rendelkezésére, a lefolytatott bizonyítási eljárásban pedig megállapítást nyert, hogy két technológia van, ami a felek együttműködésének az eredménye. Az egyik a „cink szelektív eltávolítása a vas(II)klorid oldatból Varion AT anioncserélő gyanta alkalmazásával”, a másik az „eljárás a cink- és vas-kloridokat tartalmazó elegyek feldolgozására” című szabadalmi bejelentésben megtestesült műszaki megoldás. A „Megállapodás” 3.a) és b) pontja szerint a felperest az előbbi eljárások kifejlesztésében való részvétele miatt illette meg ellentételezés, a díjjal a felek a szerződés 2006. december 18-i kiegészítése szerint 2007. december 31-ig elszámoltak. A szerződés 3.c) pontja értelmében ezt követően az alperest havi 350.000 forint+áfa fizetésének kötelezettsége terhelte a technológiák használati idejéig, de legfeljebb 2021. április 30-ig. E megfogalmazásból világos, hogy a fizetési kötelezettség arra az időre áll fenn, amíg

a technológia hasznosítása megvalósul, azzal azonban, hogy 2021 áprilisát követően a felhasználás már ingyenes. A felperes érvelése szerint a megjelölt időpontig mindenképpen díj illeti meg, mivel a technológiákat mindaddig használatban lévőnek kell tekinteni, amíg páclé keletkezik, mert a feldolgozás csak a felek közösen kialakított eljárásaival lehetséges. A felperes csak állította, de a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint elvárható módon nem bizonyította, hogy a jelen eljárással érintett technológiákon kívül nincs más megoldás a páclé feldolgozására vagy, hogy valamennyi páclékezelési technika kapcsolatba hozható a perben megnevezett két műszaki megoldással. A kirendelt szakértő egyértelművé tette, hogy számos eltérő eljárást alkalmaznak a feladat megoldására, az országban több mint 2500 tonna/év mennyiségben végeznek regenerálást savas páclevekkel, nemcsak a peres felek eljárásával.

- [20] Az volt tehát eldöntendő, hogy a díjfizetés beszüntetése, azaz 2010 áprilisa után a felek közösen kifejlesztett eljárásait alkalmazta-e az alperes, vagy az általa adott engedély alapján más gazdasági társaság. Az elsőfokú bíróság helyesen határozta meg a feleket terhelő bizonyítás kereteit. Az alperesnek azt kellett igazolnia, hogy 2009-ben az üzemet átépítette, és ezután már más technológiával történt a páclé kezelése. Miután ennek az alperes eleget tett, a felperesnek kellett azt bizonyítania, hogy az állított új technológia nem mutat eltérést a közösen kidolgozott megoldásoktól. Ennek megítéléséhez speciális szakismeretre, különleges szaktudásra volt szükség, amivel a bíróság nem rendelkezik, ezért a Pp. 177. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság helyesen rendelt ki igazságügyi vegyész szakértőt. A felperes a fellebbezésében is kifogásolta, de alaptalanul a kirendelt szakértő kompetenciáját, akit végzettsége, tudományos fokozata és munkássága, szakmai területen folytatott gyakorlata alkalmassá tett a véleményadásra, az általa készített szakvélemény pedig kellően részletes és megindokolt, így ítéleti döntés alapjául szolgálhatott. Azon felperesi hivatkozásra, miszerint az elsőfokú bíróság nem adta magyarázatát, miért nem a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala mellett működő Szakértői Testületet rendelte ki, a másodfokú bíróság utalt a 2015. május 29-i tárgyalás jegyzőkönyvének 2. oldalán rögzített bírói tájékoztatásra. Önmagában az a körülmény, hogy a fél nem ért egyet a szakértő megállapításával, illetve azt nem fogadja el, nem teszi aggályossá a szakvéleményt. Ilyenkor lehetőség van a szakvélemény kiegészítésének vagy ellenőrző szakvélemény beszerzésének, valamint a szakértő meghallgatásának kezdeményezésére. A fellebbezésből is kitűnően a felperes bírói kioktatás ellenére ezekkel a lehetőségekkel nem élt, így az ebből eredő esetleges következményeket viselnie kell.
- [21] A másodfokú bíróság visszautalt az elsőfokú ítéletnek a felek két közös technológiája és az alperesi üzemben az átépítést, azaz 2009 szeptemberét követően alkalmazott eljárás közötti különbségekre, és így kétely nélkül megállapította, hogy az alperes már nem a felek által az együttműködés keretében kimunkált technológiát alkalmazta. Ezért irreleváns, hogy az Illatos úti telepen 2011 novemberéig még történt pácléfeldolgozás, mert ez nem szolgálhat alapul a felhasználási jellegű együttműködési díj fizetésére. A Zrt.-nél alkalmazott technológia sem alapoz meg díjfizetési kötelezettséget egyrészt, mert ez a társaság a sósavas pácoló üzemét 2009. július 8-a óta nem üzemelteti, másrészt ha ezt követően adott is át páclevet az alperesnek, azt már új technológiával dolgozták fel. A Kft. által kikísérletezett műszaki megoldás pedig kívül esik a felek közös technológiáján. Mindezek alapján helyes volt a keresetet elutasító döntés, minthogy a felperes elsődleges és másodlagos követelése egyaránt a „Megállapodás” 3.c) pontján alapult, az elsőfokú bíróság a keresetet kimerítette, valamennyi kérelemről rendelkezett, és annak megfelelő indokát is adta.
- [22] Az alperes csatlakozó fellebbezését megalapozottnak találta, mert a kereset teljes elutasítása folytán a Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében a pernyertes alperes igényt tarthat mindannak a költségnek a megtérítésére, ami az oldalán felmerült. Az alperes jogi képviselőjének ellátásáért felszámított 1.450.000 forint+áfa ügyvédi munkadíj a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontján és 4/A. § (1) bekezdésén alapult, az alperes csatolta az ügyvédi munkadíj kikötéséről szóló

megbízási szerződést és 145 óra kifejtett tevékenységet feltüntető kimutatást csatolt. Emellett az alperes által előlegezett 150.000 forint szakértői díjat is hozzá kell adni az alperest megillető perköltséghez. Helyesnek minősítette azt az alperesi kifogást, miszerint az elsőfokú ítélet nem rendelkezett a kereseti illeték kiegészítéséről, jöllehet a felperes a követelésének összegét jelentősen felemelte. Erre tekintettel kötelezte a másodfokú bíróság a felperest további 1.182.200 forint illeték lerovására.

- [23] A perköltség tárgyában a Pp. 78. § (1) bekezdése, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5)-(6), 4/A. § (1) bekezdése alapján döntött.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [24] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a jogszabályoknak megfelelő új határozat hozatalát, másodlagosan az ügyben eljáró első- vagy másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.
- [25] A „Megállapodás” 3.c) pontjának az eljáró bíróságok általi értelmezése nem felelt meg a régi Ptk. 207. § (1) bekezdésében írtaknak. A megállapodás aláíróinak szándéka arra irányult, hogy az alperes az e pontban meghatározott díjat 2021. április 30-ig fogja fizetni a felperesnek. Ez egyértelműen következik F. T.-nak a 2013. január 18-i tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt vallomásából. A jogerős ítélet a felek szerződési akaratával szemben - megsértve a Pp. 206. § (1) bekezdésében és 221. §-ában foglaltakat - önkényesen értelmezi a megállapodás 3.c) pontját. Szükségesnek tartotta az utalást arra, hogy a 3.a)-c) pontok egységesen kezelendők és értelmezendők, ugyanis mindegyik pont a felperesnek az alperes pácléfeldolgozó technológiai kifejlesztéséhez történt közreműködésének ellentételezéséről rendelkezik. Nem lehet kétséges, hogyan kell értelmezni a „Megállapodás” 3. pontjának utolsó mondatában a „technológiák használati idejéig” szövegrészt. A szöveg nem azt tartalmazza ugyanis, hogy az alperesnek a díjfizetési kötelezettsége addig tart, ameddig a technológiákat használja, hanem ameddig a technológiák használatban vannak, továbbá azt sem tartalmazza, hogy az együttműködési díjat a technológiák használatáért lenne köteles fizetni, hanem az üzemi használatot előkészítő sokrétű tevékenységért. Vagyis e rendelkezés folytán az alperesnek 2021. április 30-ig kell fizetnie, kivéve, ha a közösen kidolgozott technológiákat azért nem alkalmazzák, mert feldolgozandó páclé nem keletkezik. Amennyiben a „Megállapodás” kérdéses pontja az elsőfokú bíróság ítéletében írtaknak megfelelően lenne értelmezhető, úgy a felperes ügyvezetője a megállapodást nem írta volna alá, és változatlanul az „Együttműködési megállapodás” lenne hatályban. A „Megállapodás” aláírásával az „Együttműködési megállapodás” hatályát veszítette, az 1. pont első mondata folytán kivéve azt az esetet, ha az alperes a „Megállapodás” feltételeit nem teljesíti. Erre a kitételre alapította másodlagos kereseti kérelmét, melynek összecszerúsége a megállapodás 5. pontjára utal vissza. F. T. tanúvallomása az eljáró bíróságok a döntésük meghozatalakor egyáltalán nem voltak figyelemmel, ami a Pp. 206. § (1) bekezdésébe ütközik. A Pp. 221. §-ában foglaltakkal ellentétes módon egyik ítélet sem tért ki arra, a bíróságok miért nem vették figyelembe ezt a tanúvallomást. Ha a „Megállapodást” csak az „Együttműködési megállapodással” együtt lehet és kell vizsgálni, akkor ez utóbbi 5. pontjában foglaltakra is figyelemmel kellett volna lenni, miszerint a közös fejlesztési munka során keletkező esetleges szabadalmak az alperes szolgálati szabadalmi lesznek. A perbeli technológiák kidolgozásában a felperes nem vitathatóan közreműködött, ezért elsődlegesen abban a kérdésben kellett volna állást foglalni, hogy e technológiák vagy közülük bármelyik megváltoztatása, módosítása egyáltalán lehetséges-e a felperes bevonása, kijátszása nélkül. A 2012. október 12-i tárgyaláson meghozott végzés szerint az elsőfokú bíróság annak bizonyítására kötelezte a felperest, hogy „a peres felek között létrejött érvényesen és hatályosan egy felperes szellemi termékére, know-how-jának felhasználására vonatkozó megállapodás, mely alapján az alperest fizetési kötelezettség terheli a felperes felé”, továbbá, hogy „pontosan jelölje meg azon know-how-t, tehát írja körbe a

technológiát, amelyre alapítva díjfizetési kötelezettség terheli álláspontja szerint az alperest". Ugyanez a végzés alperesre vonatkozóan tartalmazta, hogy „a fizetési kötelezettségének nem tett eleget, ezért a felperesnek a keresetben megjelölt összegű kárt okozott. Ezek bizonyítottasága esetén terheli alperest annak a bizonyítása, hogy a szerződésben foglalt fizetési kötelezettségének eleget tett, vagy egyéb ok miatt nem tartozik". Az alperes a végzésben foglalt felhívásnak nem tett eleget. Az elsőfokú bíróság, mivel a felperes kifogásolta a bizonyítási kötelezettség, bizonyítási teher körében a nem megfelelő kioktatást, 2014. május 23-i tárgyaláson úgy határozott, hogy külön végzésben hívja fel a feleket a bizonyítási kötelezettség körében teendőkről. Ennek azonban az elsőfokú bíróság nem tett eleget. Amennyiben az elsőfokú bíróság a perben a jogkérdéseket előzetesen tisztázza, és azokban állást foglal, úgy a szakértő kirendelésére indokolt módon és jogszerűen nem kerülhetett volna sor, mivel arra nem lett volna szükség. A szakértő kirendelését az elsőfokú bíróság „erőszakolta ki". Ezáltal sérült a Pp. 177. § (1) bekezdése. A Pp. 181. § (1) bekezdése szerint a szakértővel mindazokat az adatokat közölni kell, amelyekre a feladatának teljesítése végett szüksége van. Ez a törvényi előírás nem érvényesült. Az alperesnek a 2004. évi környezetvédelmi engedélyeztetési dokumentációt kellett volna benyújtani és nem a 2002. évi építési, telepítési anyagot. A 2002. évi kiinduló technológia ismeretének hiányában készült szakvélemény az ítékezés alapjául nem használható fel. Nem állt a szakértő rendelkezésére az alperes és a Zrt. közötti 2004. áprilisi keltezésű vállalkozási szerződés, melynek II. pontja szerint a technológiai rendszer részletes műszaki tartalmát a mindkét szerződő fél által jóváhagyott engedélyezési tervek tartalmazzák, melyek a szerződés 1. számú mellékletét képezik. Az alperes azonban az 1. számú mellékletet nem csatolta. Bár a szakértői véleménnyel kapcsolatban az álláspontját írásban részletesen kifejtette, észrevételeit, kifogásait megindokoltan előadta, azokra az elsőfokú bíróság nem volt tekintettel, és a szakértőtől sem kért felvilágosítást. Ezáltal sérült a Pp. 182. § (3) bekezdése. A jogerős ítéletből nem derül ki, hogy az eljáró bíróságok az ítéletük meghozatalakor milyen vonatkozásban vették figyelembe a szakvéleményt. Az elsőfokú bíróság arra kért választ a szakértőtől, hogy hitelt érdemlően megállapítható-e, az alperes felhagyott a perbeli technológiák használatával, illetve hogy volt-e új technológiája, az alperesi technológiák érdemben megegyeznek-e a felperes által a perben bemutatott technológiákkal, azonban a szakértő e kérdésekre nem adott érdemi választ. A felperes álláspontja szerint abban a kérdésben, hogy a díjfizetési kötelezettségét jogszerűen szüntette-e meg, a bizonyításra az alperest kellett volna kötelezni. A technológiák 2013 márciusában és 2015 májusában történt perbeli bemutatásakor az alperes úti üzeme már nem működött, ennek következtében a bemutatott technológiák nem voltak kontrollálhatók. Ennek következményeit az alperesnek kellett volna viselnie. A Pp. 213. § (1) bekezdésében foglalt előírás ellenére az elsőfokú ítélet a másodlagos kereseti kérelem tárgyában nem döntött, és az ítélet indokolásában sem tért ki erre. A másodlagos kereseti kérelem jogalapja a megállapodás 1. pontjának második fordulata alapján az „Együtműködési megállapodás" 2. pontja volt, csak az összszerszerűség tekintetében vette alapul a 3.c) pont szerinti havi díjat és a 2021. április végéig terjedő időszakot. A másodlagos kereseti kérelemmel kapcsolatban a másodfokú ítélet egyetlen mondatlall foglalkozott, ami érthetetlen és elfogadhatatlan. Iratellenesnek és a Pp. 206. § (1) bekezdésébe ütközőnek minősítette a jogerős ítéletnek azt a megállapítását, hogy a perbeli technológiákat sem a Zrt.-nél, sem a Kft.-nél nem alkalmazzák. A perben bizonyítást nyert, hogy a zrt.-nél csak az ún. regeneráló berendezés nincs már használatban, az alperes által telepített komplex technológia többi eleme a pácléfeldolgozás során változatlanul használatban van, Kft.-nél pedig a vas(II) oxidálása vas(III)-má a már hivatkozott szabadalmi bejelentés szerinti találmány részét képező hidrogén-peroxidos eljárással folyik. A jogerős ítélet nem tér ki arra, hogy az eljáró bíróságok miért nem vették figyelembe a Zrt.-nek 2007. és 2012. évben kiadott engedélyeket, valamint a hulladékfeldolgozási jelentésben foglaltakat, amelyek bizonyítják, hogy a zrt. a regenerálóberendezés 2009. évi kiiktatása után is folyamatosan fel kell, hogy dolgozza a páclevet 2011. év végéig egyértelműen az alperesnek történt átadással, utána pedig (felperesi álláspont

szerint) az alperes közreműködésével. A jogerős ítélet indokolásából nem tűnik ki, hogy a bíróságok A. Á. szakértő tanúnak a nyilatkozatait miért nem vették figyelembe. A Zrt. úgy nyilatkozott, hogy 2004. októberi átadással 2009. július 8. napjáig üzemeltetett sósavas pácoló üzemet. Ez utóbbi dátum óta a berendezés üzemén kívül van. A felperes szerint azonban ez a nyilatkozat megtévesztő, és az elsőfokú bíróság egyszer sem szólította fel az alperest a hamis állításai miatt, és nem utasította magyarázat tételére. Végül a Pp. 133. §-ának és 206. § (1) bekezdésének megsértését látta, mert az alperes további díjfizetési kötelezettségének teljesítését 2010 áprilisában arra való hivatkozással tagadta meg, hogy nem használ semmiféle olyan technológiát, amelyet a felperes bocsátott volna rendelkezésére, azonban az elsőfokú bíróságnak elsődlegesen abban a kérdésben kellett volna döntenie, hogy jogszerű volt-e a díjfizetési kötelezettség beszüntetése. Azt kellett volna megállapítania, hogy ez jogellenes volt, és ez esetben már az első tárgyaláson az alperest a kereset szerint marasztalni kellett volna. Az elsőfokú eljárásban az eljáró bíró pervezetése miatt indokolatlanul hosszú ideig tartott az eljárás, és nem érvényesült a Pp. 2. § (1) bekezdésében a bíróságokkal szemben támasztott követelmény.

- [26] A felperes a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Nyilatkozata szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás alapján helyesen állapította meg a tényállást, és a másodfokú bíróság eljárása is megfelelt jogszabályoknak. A bizonyítási eljárással kapcsolatban előadta, hogy a felperes sem kérdést nem intézett a szakértőhöz, sem megidézni nem kérte a szakértőt. A szakértői eljárás lefolytatásához szükséges információkat csak és kizárólag az alperes adta meg.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [27] A jogerős ítélet felülvizsgálatára a Pp. 270. § (2) bekezdése értelmében csak jogszabálysértés miatt van mód. A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálja felül. A felülvizsgálati kérelem a következők szerint nem alapos.

A döntés elvi tartalma

- [28] Az „Együttműködési megállapodás” értelmében a felperes és az alperes közösen tevékenykedtek tüzhorganyzó üzemi kimerült páclevek feldolgozását lehetővé tevő technológia kidolgozásán, melyben a felperes „a témával kapcsolatos, az együttműködés alapját képező, többéves előkészítő munkájának eredményével és szellemi kapacitással” vett részt. Ezen ismeretek rendelkezésre bocsátásának ellentételezéseként az alperest díjfizetési kötelezettség terhelte. A felek között az „Együttműködési megállapodás” megkötését követően a kapcsolat megromlott, a tényleges együttműködés megszakadt. Mivel azonban a felperes az „Együttműködési megállapodás” alapján az alperessel szemben követeléseket támasztott, az ezzel összefüggő tárgyalások eredményeként jött létre a keresettel érvényesített követelés alapjául szolgáló „Megállapodás”.
- [29] A két szerződés, ahogy ezt az első- és másodfokú bíróság helyesen állapította meg, egymásra épül, ezért az „Együttműködési megállapodás” tárgya, a tüzhorganyzó üzemi kimerült páclevek feldolgozását lehetővé tevő és a felek által együttesen kidolgozott technológia/technológiák szolgáltak alapul a Megállapodás 2.c) pontja szerinti fizetési kötelezettségnek. Mivel a felperes érvényesített követelést, a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján őt terhelte volna annak bizonyítása, hogy az együttműködés keretében mely konkrét technológiák kidolgozása történt meg. A Kúria jelentőséget tulajdonít annak, hogy a felperes nem szolgáltatta a követelése alapjául szolgáló tények keretében a konkrét technológiát/technológiákat, hanem az alperes perbeli kötelezettségévé kívánta tenni. Az alperes mindazonáltal szolgáltatta azokat az adatokat, amelyek a kérdéses technológiák azonosításához szükségesek voltak.

- [30] A „Megállapodás” 3. pontja azt tartalmazta, hogy a 2007. évtől kezdődő havi 350.000 forint+áfa alperesi fizetési kötelezettség a technológiák használati idejéig, de maximum 2021. április 30. napjáig tart. Az alperes 2010. április 22. napjával bejelentette, hogy a „Megállapodás” szerinti technológiát egyáltalán nem használja, a használati időt lejártnak tekintette, és a fizetést megszüntette. A felek között a „Megállapodás” ezen pontját illetően volt vita, ezért az eljáró bíróságoknak e szerződési kikötést kellett értelmezniük. A felperes szerint a díjfizetés minden megkötés nélkül 2021. április 30. napjáig terheli az alperest, míg az alperes szerint csak a technológiák használati idejéig.
- [31] A régi Ptk. 207. § (1) bekezdése értelmében a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett. A felek szükségesnek látták a megállapodás megszövegezésébe illeszteni a „technológiák használati idejéig” fordulatot, ami minden más alternatívát kizárva csak úgy értelmezhető, hogy a fizetési kötelezettség a használat idejéig áll fenn. A felperesi értelmezés a szerződési kitétel teljes figyelmen kívül hagyását jelentené, ami nem történhet meg. A felperes ezt az értelmezést az alperes vezérigazgatójának tanúvallomásával kívánta megdönteni, mégpedig annak a vezérigazgatónak a tanúvallomásával, aki a megállapodást az alperes részéről aláírta. E tanú felperesi kérdésre akként nyilatkozott, hogy „a jelenérték számításra a szerződés vonatkozásában konkrétan emlékszem, hogy ott a 2021-es évet vettem alapul, tehát így számítottam a jelen értéket, hogy 21-ig fog történni a díjfizetés”. Ez a vallomás azonban nem rontja le azt a szerződésbe foglalt, felek által aláírt jognyilatkozatot, hogy a díjfizetés 2021-ig, illetve ezen időponton belül a technológiák használati idejéig tart.
- [32] A jogerős ítélet a szerződés releváns rendelkezését helyesen értelmezte. Ezért kellett vizsgálni, mely technológia/technológiák minősül/nek az együttműködés keretében kidolgozott/nak, és hogy azt/azokat az alperes vagy az alperes által történt átadás folytán más használja-e. A felperes nem tudta bizonyítani, hogy a közösen kidolgozott technológiát/technológiákat az alperes a saját üzemében 2010 áprilisát követően használta volna, illetve hogy más gazdálkodó szervezet az alperestől átvettként alkalmazta volna. Tehát a használat bizonyítása - ami a felperest terhelte (Pp. 164. § (1) bekezdés) - sikertelen volt, nem tudott olyan technológia használatot bizonyítani, ami a díjigényét megalapozhatná.
- [33] A másodlagos kereseti kérelem a felek által „érvénytelenített” „Együttműködési megállapodáson” alapult. E szerződést a peres felek a „Megállapodás” aláírásával ténylegesen közös megegyezéssel megszüntették (rég. Ptk. 319. § (1) bekezdés), így arra a felperes egyoldalúan követelést nem alapozhat.
- [34] A jogvita jellegére tekintettel az ügy szakértői bizonyítás nélkül nem volt elbírálható. Az elsőfokú bíróság szakmai/szakértői kompetenciával rendelkező szakértőt rendelt ki. A szakértői véleménnyel kapcsolatos kifogások, észrevételek tisztázására a Pp. 182. § (2), (3) bekezdése ad eljárási szabályokat. A felperes volt az, aki ezen eljárási szabályoknak megfelelő nyilatkozatokat nem tett meg.
- [35] Mivel a jogvita elbírását illetően ezen körülményeknek volt relevanciája, a Kúria a felülvizsgálati kérelemben írt egyéb jogszabálysértési hivatkozásokkal nem foglalkozott, mert azoknak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatásuk nem volt (Pp. 275. § (3) bekezdés).

Záró rész

- [36] Mivel a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem volt jogszabálysértő, azt a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A perköltségről szóló rendelkezés a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdésén, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5), (6) bekezdésén, az Itv. 74. § (3) bekezdésén, a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2), 15. § (1) bekezdésén alapult.

[37] Az ítélet ellen a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2018. október 10.

. Molnár Ambrus s.k. a tanács elnöke, Dr. Madarász Anna s.k. előadó bíró, Dr. Magosi Szilvia s.k.
bíró